

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 68.153/1-3
van 16 oktober 2020

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest en de
Vlaamse Gemeenschap 'houdende bepalingen tot begeleiding
van de begroting 2021'

Op 9 oktober 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2021’.

Hoofdstukken 1, 5 (afdelingen 3 tot 7), 6, 8 en 9 zijn door de eerste kamer onderzocht op 15 oktober 2020. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Chantal BAMPES, staatsraden, Michel TISON en Johan PUT, assessoren, en Wim GEURTS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur-afdelingshoofd, Githa SCHEPPERS en Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditoren, Cedric JENART en Arne CARTON, adjunct-auditoren.

Hoofdstukken 1, 2, 3, 4, 5 (afdelingen 1 en 2), 7 en 9 zijn door de derde kamer onderzocht op 14 oktober 2020. De kamer was samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, Pierre BARRA en Koen MUYLLE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur-afdelingshoofd, Githa SCHEPPERS en Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditoren, Tim CORTHAUT en Jonas RIEMSLAGH, auditoren, en Katrien DIDDEN, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 16 oktober 2020.

*

ONTVANKELIJKHEID VAN DE ADVIESAANVRAAG

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

Door te eisen dat de adviesaanvragen met een termijn van vijf werkdagen van een “bijzondere” motivering worden voorzien, heeft de wetgever tot uiting gebracht dat hij wil dat alleen in uitzonderlijke gevallen verzocht wordt om mededeling van het advies binnen die uitzonderlijk korte termijn. De aanvrager moet derhalve pertinente en voldoende concrete gegevens aanbrengen die het aannemelijk maken dat de ontworpen regeling dermate spoedeisend is dat noodzakelijkerwijze een beroep moet worden gedaan op de procedure bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State (advies mede te delen binnen een termijn van vijf werkdagen) en waarom, op het ogenblik van de adviesaanvraag, geen beroep kon worden gedaan op de procedure bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van die wetten (advies mede te delen binnen een termijn van dertig dagen).

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd door

“het feit dat het programmadecreet wegens de nauwe band met de begrotingsdecreten en de gelijktijdige behandeling in het Vlaams Parlement in dezelfde periode ingediend moet worden”.

Gelet op de zeer algemene motivering in de brief met de adviesaanvraag,¹ kan de spoedeisendheid slechts worden aanvaard voor maatregelen die kennelijk noodzakelijk zijn in het kader van het behalen van de begrotingsdoelstellingen en geen uitstel dulden.

Dat is niet het geval voor artikel 2 van het voorontwerp, dat strekt tot bekrachtiging van een aantal besluiten van de Vlaamse Regering genomen ter uitvoering van het decreet van 19 juni 2020 ‘tot het nemen van dringende maatregelen met betrekking tot de noodfondsen voor cultuur, jeugd, sport, media en de lokale besturen, en met betrekking tot de armoedebestrijding naar aanleiding van de COVID-19-pandemie’. Deze besluiten dienen te worden bekrachtigd “in het jaar dat volgt op dat van de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad”, dus uiterlijk op 31 december 2021.² Hieruit vloeit voort dat de decreetgever, op het ogenblik waarop dit advies wordt gegeven, nog over meer dan een jaar beschikt om de betrokken besluiten te bekrachtigen. In die omstandigheden kan de spoedeisendheid voor artikel 2 niet worden aanvaard.

¹ Uit artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State volgt dat een verzoek om spoedbehandeling “in de aanvraag met bijzondere redenen [moet] worden omkleed”. Nu het gaat om een formele motiveringsverplichting vermag de afdeling Wetgeving bij de beoordeling van de ontvankelijkheid van een adviesaanvraag in principe enkel rekening te houden met de motivering die in de aanvraag zelf is opgenomen.

² Zie artikel 7, tweede lid, van het decreet van 19 juni 2020. De besluiten vermeld in artikel 2, 1° tot 6°, van het voorontwerp zijn bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 23, 24, 27 juli of 23 september 2020; het in artikel 2, 7°, van het voorontwerp vermelde besluit is, op het ogenblik dat dit advies wordt gegeven, nog niet bekendgemaakt.

Dat is evenmin het geval voor artikel 6 van het voorontwerp, dat ertoe strekt de organisaties van de amateurkunsten de mogelijkheid te bieden om met de toegekende subsidies een reserve aan te leggen. Dergelijke maatregel lijkt geen invloed te hebben op de inkomsten of uitgaven, zodat de band met de begroting 2021 onduidelijk is.

Ook met de wijzigingen die het voorwerp zijn van artikelen 13, 14, en 16 tot 18 van het voorontwerp, die er enkel toe strekken een aantal definities en verwijzingen in het decreet van 23 november 2018 ‘betreffende het Vlaams Pensioenfonds en het publieke pensioenstelsel van de diensten van de Vlaamse overheid en andere besturen’ aan te passen, blijkt geen budgettair oogmerk te worden nagestreefd.

Wat de voormelde artikelen 2, 6, 13 en 14, en 16 tot 18 van het voorontwerp betreft is de adviesaanvraag bijgevolg niet ontvankelijk en is daardoor ook niet voldaan aan de adviesverplichting. Die bepalingen kunnen eerst door de Vlaamse Regering in het Vlaams Parlement worden ingediend nadat de Regering erover alsnog het advies van de afdeling Wetgeving heeft kunnen inwinnen.

*

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond³, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

VORMVEREISTEN

1. Blijkens de stukken gevoegd bij de adviesaanvraag heeft de Vlaamse Regering op 9 oktober 2020 beslist de Vlaamse minister bevoegd voor het budgettaire beleid te gelasten over het voorliggende voorontwerp het spoedadvies in te winnen van een reeks instanties en adviesraden. Die adviezen blijken nog niet te zijn gegeven.

2. Bovendien heeft de Vlaamse Regering beslist dat over bepalingen van dit voorontwerp zal worden onderhandeld in een gemeenschappelijke vergadering van het sectorcomité X (onderwijs Vlaamse Gemeenschap) en van de onderafdeling “Vlaamse Gemeenschap” van afdeling 2 van het Comité voor de provinciale en de plaatselijke overheidsdiensten en in een vergadering van het overkoepelend onderhandelingscomité van het gesubsidieerd vrij onderwijs, het Vlaams Onderhandelingscomité voor de Basiseducatie en het Vlaams Onderhandelingscomité voor het hoger onderwijs en het Universitair Ziekenhuis Gent. Het resultaat van deze onderhandelingen is de Raad van State niet bekend.

³ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

3. Een aantal bepalingen uit het voorontwerp betreffen regelingen waarvan de stellers dienen na te gaan of een aanmelding bij de Europese Commissie op grond van artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) vereist is, dan wel of een vrijstellingsregeling van toepassing is en, zo dat het geval is, of aan de voorwaarden voor de toepassing daarvan is voldaan.⁴

Bij de artikelsgewijze bespreking wordt zo nodig nader ingegaan op dit aspect.

4. De overige opmerkingen inzake de vormvereisten zijn opgenomen bij de artikelsgewijze bespreking.

5. Indien de aan de Raad van State voorgelegde tekst ten gevolge van het vervullen van de vormvereisten nog wijzigingen zou ondergaan, moeten de gewijzigde bepalingen, ter inachtneming van het voorschrift van artikel 3, § 1, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, nog aan de afdeling Wetgeving worden voorgelegd.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Hoofdstuk 1 – Algemeen

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 2 – Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Afdeling 1 – Bekrachtiging besluiten noodfondsen cultuur, jeugd, sport en media⁵

De adviesaanvraag is wat deze afdeling betreft, niet ontvankelijk.

Afdeling 2 – Wijziging overgangsbepalingen DAC-subsidiëring sociaal-cultureel volwassenenwerk en lokaal cultuurbeleid

⁴ Dat is bijvoorbeeld het geval voor artikel 8 van het voorontwerp.

⁵ De meeste van de te bekrachtigen besluiten zijn niet in ontwerpvorm om advies voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State; over een ander ontwerpbesluit kon niet tijdig een advies worden gegeven. De aandacht van de adviesaanvrager wordt erop gevestigd dat in de besluiten vermeld in artikel 2, 1°, 2°, 4°, 5° en 7°, van het voorontwerp wordt voorzien in de verwerking van persoonsgegevens waarover het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit had moeten worden ingewonnen. Uit de aanhef van die besluiten blijkt niet dat aan dat vormvereiste is voldaan zodat daaraan alsnog moet worden tegemoetgekomen vooraleer die besluiten worden bekrachtigd.

Voorts worden er in verscheidene van de te bekrachtigen besluiten bepalingen opgenomen die eventueel kunnen worden gekwalificeerd als staatssteun zodat ze, vooraleer ze worden bekrachtigd, in voorkomend geval moeten worden aangemeld bij de Europese Commissie, tenzij indien een beroep kan worden gedaan op een vrijstellingsregeling.

Afdeling 3 – Wijziging van het decreet van 24 januari 2003 houdende bescherming van het roerend cultureel erfgoed van uitzonderlijk belang

Afdeling 4 – Wijziging van het decreet van 1 maart 2019 houdende een circusbeleid

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 5 – Wijziging van artikel 12, § 4, decreet van 22 december 2000 betreffende de amateurkunsten

De adviesaanvraag is wat deze afdeling betreft, niet ontvankelijk.

Afdeling 6 – Infrastructuur Cultuur en Jeugd

Artikel 10

Artikel 10 van het voorontwerp bepaalt dat

“[f]acturen met betrekking tot subsidies toegekend op basis van het reglement voor subsidiëring van culturele infrastructuur met bovenlokaal belang van 16 maart 2001 (...) uiterlijk tot 31 december 2024 voor goedkeuring en uitbetaling [kunnen] worden voorgelegd”.

Aan de gemachtigde werd gevraagd of er is nagegaan of die termijn tot 31 december 2024 voor bepaalde goedgekeurde subsidies mogelijkwijs een probleem kan vormen.

Hij antwoordde hierop dat, om de vóór 2013 toegekende en momenteel nog openstaande investeringssubsidies te kunnen afsluiten, artikel 10 is opgenomen in het voorontwerp. Hij verklaarde voorts dat alle begunstigden die nog een openstaande subsidie hebben die valt onder het ‘Reglement voor subsidiëring van culturele infrastructuur met bovenlokaal belang’ van 16 maart 2001, zullen worden aangeschreven door de administratie om hen op de hoogte te brengen van de termijn van vier jaar om alsnog een aanvraag tot uitbetaling in te dienen.

Artikel 11

Artikel 3, eerste en tweede lid, 1°, van het decreet van 29 maart 2019 ‘houdende diverse bepalingen in het beleidsveld cultuur’ luidt:

“In dit artikel wordt verstaan onder verordening (EU) 651/2014: de verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard.

Alle steun die wordt toegekend op grond van dit decreet en de volgende decretale bepalingen, decreten en de uitvoeringsbesluiten ervan, worden verleend binnen de grenzen en de voorwaarden, vermeld in de verordening (EU) 651/2014:

1° artikel 49 tot en met 54 van het decreet van 19 december 1998 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999;”.

Bij artikel 11 van het voorontwerp worden de artikelen 49 tot 54 van het decreet van 19 december 1998 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1999’ opgeheven. De vraag rijst of artikel 3, tweede lid, 1°, van het decreet van 29 maart 2019, dat naar die bepalingen verwijst, niet eveneens kan worden opgeheven.

Indien het de bedoeling is om de steun bedoeld in de artikelen 7 tot 11 van het voorontwerp ook te verlenen binnen de grenzen en voorwaarden vermeld in verordening (EU) 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 ‘waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard’, zal een bepaling in die zin moeten worden toegevoegd aan artikel 3, tweede lid, van het decreet van 29 maart 2019.

Hoofdstuk 3 – Mobiliteit en Openbare Werken

Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 4 – Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

De adviesaanvraag is wat de artikelen 13, 14 en 16 tot 18 van het voorontwerp betreft, niet ontvankelijk.

Bij de overige bepaling van hoofdstuk 4, namelijk artikel 15 van het voorontwerp, zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 5 – Omgeving

Afdeling 1 – Toewijzen Inkomsten van nieuwe vorm van bestuurlijke beboeting aan het Fonds voor de Wooninspectie

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 2 – Kredietbemiddeling door SHM's bij de toekenning van bijzondere sociale leningen

Artikelen 20 en 21

1. Het ontworpen artikel 4.44, § 1, eerste lid, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021 (artikel 20 van het voorontwerp) strekt ertoe om de Vlaamse Regering te machtigen sociale huisvestingsmaatschappijen te erkennen als kredietbemiddelaar van het Vlaams

Woningfonds bij het verstrekken van bijzondere sociale leningen. De aldus erkende sociale huisvestingmaatschappijen worden toegelaten om op te treden als kredietbemiddelaar inzake hypothecair krediet als vermeld in artikel VII.177, eerste lid, 1°, en tweede lid, van het Wetboek van Economisch Recht (ontworpen artikel 4.44, § 1, vijfde lid, van de Vlaamse Codex Wonen van 2021).

Thans kunnen de sociale huisvestingsmaatschappijen, onder de voorwaarden bepaald door de Vlaamse Regering, door de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (hierna: VMSW) worden gemachtigd om op te treden als kredietbemiddelaar voor de door de VMSW verstrekte bijzondere sociale leningen.⁶ De ontworpen regeling is ingegeven door het gegeven dat met ingang van 1 januari 2021 enkel nog het Vlaams Woningfonds dergelijke bijzondere sociale leningen zal verstrekken en door de wens om de rol van kredietbemiddelaar van de sociale huisvestingmaatschappijen te behouden. Bij wijze van overgangsmaatregel zijn sociale huisvestingsmaatschappijen die gemachtigd zijn om als kredietbemiddelaar voor de VMSW op te treden, erkend als kredietbemiddelaar voor het Vlaams Woningfonds (artikel 21 van het voorontwerp).

2. Aan de bestaande mogelijkheid voor sociale huisvestingsmaatschappijen die daartoe erkend worden, om op te treden als kredietbemiddelaar,⁷ wordt door de ontworpen regeling de toelating toegevoegd om op te treden als kredietbemiddelaar inzake hypothecair krediet als vermeld in artikel VII.177, eerste lid, 1°, en tweede lid, van het Wetboek van Economisch Recht.

Artikel VII.180, § 1, eerste lid, van het Wetboek van Economisch Recht luidt:

“Geen enkele bemiddelaar inzake hypothecair krediet waarvan België de lidstaat van herkomst is, mag de activiteit van hypothecaire kredietbemiddeling uitoefenen als hij niet op voorhand in het daartoe door de FSMA bijgehouden register is ingeschreven.”

Gevraagd naar de verhouding van de ontworpen regeling met de bepalingen van het Wetboek van Economisch Recht, antwoordde de gemachtigde:

“Ontworpen artikel 4.44, § 1, vijfde lid, Vlaamse Codex Wonen van 2021 bouwt voort op huidig artikel 79, § 3 Vlaamse Wooncode (vanaf 1 januari 2021 artikel 5.67 Vlaamse Codex Wonen van 2021), waarin de suppletieve werking van het Wetboek van Economisch Recht ten aanzien van de door het Vlaamse Gewest uitgewerkte bepalingen over de bijzondere sociale leningen is opgenomen. Aangezien de bijzondere sociale leningen onder de gewestelijke bevoegdheden inzake huisvesting vallen, heeft het Vlaamse Gewest de bevoegdheid om dit instrument vorm te geven, waarbij – omwille van de specificiteit ervan – moet worden afgeweken van de reguliere bepalingen over het hypothecair krediet zoals opgenomen in het Wetboek van Economisch Recht (zo worden bijzondere sociale leningen enkel verstrekt aan gezinnen uit de doelgroep, gelden specifieke solvabiliteitsvoorwaarden, wordt de intrestvoet bepaald op basis van het inkomen van de ontlener,...). Hetzelfde geldt voor de activiteit van de kredietbemiddeling: teneinde een goede en correcte verdeling van de bijzondere sociale leningen te bekomen, moet ook op dat vlak het Vlaamse Gewest de werking van de

⁶ Artikel 41, § 4, van decreet van 15 juli 1997 ‘houdende de Vlaamse Wooncode’.

⁷ Thans voor de VMSW, in de toekomst voor het Vlaams Woningfonds.

kredietbemiddelaars kunnen bepalen en het toezicht daarop kunnen uitoefenen. Voor het verstrekken van de bijzondere sociale leningen werkt het Wetboek van Economisch Recht dus suppletief (in zoverre het Vlaamse Gewest geen afwijkende bepalingen heeft uitgewerkt); voor de erkenning als kredietbemiddelaar heeft het Vlaamse Gewest binnen zijn bevoegdheid inzake huisvesting (of minstens op basis van zijn impliciete bevoegdheden op basis van artikel 10 BWHI) de kredietbemiddeling inzake bijzondere sociale leningen integraal geregeld (waarmee uiteraard op geen enkele wijze afbreuk wordt gedaan aan de generieke bepalingen over reguliere kredietbemiddeling).

Het regelgevend kader met betrekking tot de sociale woonleningen van het Vlaamse Gewest wordt in de eerste plaats bepaald door artikel 79 van de Vlaamse Wooncode, het besluit van de Vlaamse Regering van 13 september 2013 houdende de voorwaarden waaronder de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds bijzondere sociale leningen aan particulieren kunnen toestaan en het ministerieel besluit van 30 januari 2014 houdende de bepaling van de inkomsten die in aanmerking worden genomen voor de berekening van het maandelijkse netto-inkomen en de vaststelling van de methodiek met betrekking tot het solvabiliteitsonderzoek. Aanvullend (d.w.z. voor die aspecten die niet geregeld worden in de vermelde gewestelijke regelgeving) is boek VII van het WER van toepassing.”

In zoverre volgens de gemachtigde het toezicht op de sociale huisvestingmaatschappijen die de activiteit van hypothecaire kredietbemiddeling uitoefenen door het Vlaamse Gewest gebeurt, en derhalve niet door de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten, lijkt de ontworpen regeling, met de toelating voor de sociale huisvestingmaatschappijen om op te treden als kredietbemiddelaar inzake hypothecair krediet, af te willen wijken van de registratieplicht waarin het voormelde artikel VII.180 van het Wetboek van Economisch Recht voorziet.⁸

Indien dit daadwerkelijk de bedoeling is, moet dit in de tekst van het voorontwerp worden verduidelijkt.

Afdeling 3 – Wijzigingen aan het decreet van 24 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen

Afdeling 4 – Uitbreiding van de betalingsmodaliteiten van de retributie voor een bodemattest via wijziging van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006

Afdeling 5 – Wijzigingen aan het decreet van 13 juli 2012 houdende bepalingen tot begeleiding van de tweede aanpassing van de begroting 2012, hierna oprichtingsdecreet Vlaams Klimaatfonds genoemd

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

⁸ Vgl. i.v.m. de erkenning van het Vlaams Woningfonds als kredietgever inzake consumentenkrediet: adv.RvS 64.556/3 van 27 november 2018 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2018 ‘tot instelling van een huurwaarborglening’, opmerking 6.2.

Afdeling 6 – Optimalisatie heffingen afval- en materialenbeleid

Artikelen 32 en 33

De artikelen 32 en 33 van het voorontwerp voorzien in een bevrozing gedurende twee jaar van de huidige decretale regeling waarin een stelselmatige afbouw van het verlaagde tarief voor het storten van *Post Shredder Technologie* (PST)-residuen is voorzien. Volgens de memorie van toelichting zijn deze maatregelen deels ingegeven door een minder snelle dan voorziene technische vooruitgang en deels om rekening te houden met de huidige moeilijke economische situatie voor de betrokken sector. Wat dit laatste betreft wordt onder meer verwezen naar de coronapandemie, de verlaagde consumentenvraag en de lage olieprijs. Uit de memorie van toelichting kan eveneens worden opgemaakt dat de maatregelen een effect op de intraregionale en de intrauniale handel kunnen hebben.

Het valt voor de Raad van State, afdeling Wetgeving, niet op het eerste gezicht uit te sluiten dat de in het voorontwerp uitgewerkte regeling staatssteun betreft in de zin van artikel 107, lid 1, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), waarvoor overeenkomstig artikel 108, lid 3, VWEU een voorafgaande aanmeldingsplicht bij de Europese Commissie vereist is.

Om te oordelen of een maatregel selectief is om als staatssteun te worden gekwalificeerd, moet worden onderzocht of de maatregel bepaalde ondernemingen bevoordeelt ten opzichte van andere ondernemingen die tot een andere of dezelfde bedrijfstak behoren en die zich uit het oogpunt van de doelstelling van die regeling in een vergelijkbare feitelijke en juridische situatie bevinden.⁹

Wat dat betreft moet worden opgemerkt dat alvast de coronapandemie, de verlaagde consumentenvraag en de lage olieprijs geen specifieke knelpunten zijn voor de PST-sector alleen. Vanuit deze doelstellingen bekeken zou een verlaging van de thans voorziene heffingen voor de PST-sector als selectief moeten worden bestempeld.

De stellers van het voorontwerp dienen bijgevolg na te gaan of de maatregelen opgenomen in de artikelen 32 en 33 niet zouden moeten worden gelijkgesteld met een vorm van staatssteun, waarbij een aanmelding bij de Europese Commissie vereist is. In geval van twijfel, verdient het aanbeveling om de ontworpen bepalingen veiligheidshalve aan te melden met toepassing van artikel 108, lid 3, van het VWEU.

Artikel 34

Gevraagd om de draagwijdte van deze bepaling nader te verduidelijken en om toe te lichten waarom deze wijziging wordt doorgevoerd, antwoordde de gemachtigde:

“Momenteel wordt via PST-technieken ongeveer 6000 ton plastics gerecycleerd voor materiaalrecyclage. Voor de berekening van de hoeveelheid daarbij vrijkomende residu's die aan het betreffend verlaagd tarief kunnen worden gestort (momenteel,

⁹ HvJ 30 juni 2016, nr. C-270/15 P, § 48 e.v.

in 2020, 40 % van de hoeveelheid die voor nuttige toepassing werd afgevoerd) mag die hoeveelheid met een factor 2 vermenigvuldigd worden (voor 6.000 ton recyclage mag dus 4.800 ton (6.000 ton x 2 x 0,4) aan het verlaagd tarief worden gestort). Daartegenover staat dat in 2019 in het Vlaamse gewest in totaal nog 81.818 ton brandbare PST-residu's werden gestort. Daarnaast werden in 2019 ongeveer 26.500 ton PST-residu's meeverbrand (gebruikt als brandstof). Het vervangen van de factor 2 door een factor 3 moet faciliteren om uit de hoeveelheid die nu nog wordt gestort (of wordt meeverbrand) nog meer kunststoffen te recycleren voor materiaalrecyclage. De wijziging wordt dus doorgevoerd uitsluitend met het doel om te bekomen dat meer kunststoffen worden gerecycleerd.”

Op de vraag of het vervangen van een factor 2 door een factor 3, waardoor een grotere hoeveelheid aan verlaagd tarief kan worden gestort, niet veeleer een stimulans zal uitmaken om meer residu te storten, antwoordde de gemachtigde:

“Het klopt dat de bepaling van artikel 34 in eerste opzicht leidt tot de mogelijkheid om meer residu's te storten.

Voor de hoeveelheid die thans al wordt gerecycleerd (6.000 ton) gaat de hoeveelheid residu's (4.800 ton) echter niet toenemen.

De bedoeling is wel degelijk dat uit de hoeveelheid die nu nog wordt gestort (of wordt meeverbrand) een bijkomende hoeveelheid kunststof wordt gerecycleerd waarbij dan verhoudingsgewijs meer residu's kunnen worden gestort. Zoals in de MvT is weergegeven moet (...) de wijziging van artikel 34, samen met de bepalingen van artikel 35, er toe leiden dat tot 7.000 ton extra kunststof wordt gerecycleerd.”

Uit de tekst van het decreet van 23 december 2011 ‘betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen’, zoals deze wordt gewijzigd door het voorliggende voorontwerp, valt niet af te leiden dat een factor 3 niet van toepassing zou zijn op de thans al gerecycleerde kunststoffen, maar enkel op bijkomend gerecycleerde hoeveelheden kunststoffen.

Indien het effectief de bedoeling is dat de ontworpen regeling als gevolg heeft dat verhoudingsgewijs meer residu's kunnen worden gestort, zou dit meer uitdrukkelijk tot uiting moeten komen in de tekst van het voorontwerp.

Afdeling 7 – BRV Fonds

Artikel 43

1. Gevraagd wat het precieze verschil is tussen het ontworpen artikel 5.6.3, § 2, 6°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (hierna: VCRO), en het ontworpen artikel 5.6.3, § 2, 12°, VCRO (artikel 43, 2°, van het voorontwerp), antwoordde de gemachtigde:

“Het komt ons voor dat punten 6° en 12° eenzelfde effect hebben. We stellen voor om punt 12° dan ook te schrappen.”

Deze suggestie van de gemachtigde kan worden bijgetreden.

2. Vermits in de andere bepalingen van de VCRO de term ‘bedrijvigheid’ gehanteerd wordt, dient in het belang van de duidelijkheid en de rechtszekerheid, in het ontworpen

artikel 5.6.3, § 2, 8°, VCRO (artikel 43, 2°, van het voorontwerp), de term ‘bedrijven’ te worden vervangen door de term ‘bedrijvigheid’.

3. In het ontworpen artikel 5.6.3, § 3, tweede lid, 5°, VCRO (artikel 43, 3°, van het voorontwerp), wordt verwezen naar “titel I van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid” en naar “artikel 5, 6° van het decreet”.

Er dient te worden opgemerkt dat het decreet van 18 juli 2003 werd gecoördineerd op 15 juni 2018 waardoor deze verwijzingen niet langer actueel zijn en zullen moeten worden aangepast.

De gemachtigde geeft in dat verband nog aan dat er zou “verwezen moeten worden naar ‘Titel I van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018,’ en ‘artikel 1.2.2, 6°, van dit decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018,’” met betrekking tot het terugdringen van overstromingsrisico’s en het risico op waterschaarste.

De door de gemachtigde gesuggereerde verwijzing strookt evenwel niet met het bepaalde in artikel 5, 6°, van het decreet van 18 juli 2003, zoals dat gold ten tijde van – het door artikel 40 van het voorontwerp op te heffen – artikel 30 van het decreet van 27 juni 2003 ‘houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2003’, dat het Rubiconfonds introduceert, dat de basis vormt voor het ontworpen artikel 6.5.3, § 3, tweede lid, VCRO, en dat melding maakt van het beheer van hemelwater en oppervlaktewater.

De stellers van het voorontwerp dienen de correctheid van de verwijzing na te gaan in het licht van het opzet van het BRV-Fonds.

Artikelen 53 tot 55

De artikelen 53 tot 55 van het voorontwerp bepalen dat het naar 2021 over te dragen saldo beschikbaar op 1 januari 2021 op, respectievelijk, het Rubiconfonds, het Vernieuwingsfonds en het Omgevingsfonds ten belope van het vast te stellen bedrag wordt gedesaffecteerd ten gunste van het BRV-Fonds.¹⁰

Deze bepalingen, die louter het te desaffecteren bedrag voor de respectieve fondsen beogen vast te stellen, hebben geen reglementaire draagwijdte in de zin van artikel 3, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State¹¹ en vallen derhalve buiten de adviesbevoegdheid van de Raad van State.

¹⁰ De saldi van het Rubiconfonds, het Vernieuwingsfonds en het Omgevingsfonds worden beschikbaar als over te dragen saldi bij de afsluiting van de jaarrekening 2020. Deze saldi worden vastgesteld door de Vlaamse Regering, zoals geregeld in het ontworpen artikel 5.6.3, § 2, 12°, VCRO (artikel 43 van het voorontwerp), wat wil zeggen dat de desaffectatie van de saldi en de bijhorende inkanteling van de finale saldi in de DAB BRV-Fonds door de Vlaamse Regering goedgekeurd moet worden.

¹¹ M. VAN DAMME en B. DE SUTTER, *Raad van State - Afdeling Wetgeving*, Brugge, die Keure, 2011, 102-103; J. VAN NIEUWENHOVE, in X., *Publiek procesrecht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, III, Raad van State: art. 3, 19.

Hoofdstuk 6 – Onderwijs en vorming

Afdeling 1 – Verplaatsen van de opleiding “Bachelor in de toegepaste informatica” van het studiegebied Handelswetenschappen en bedrijfskunde naar het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie

Afdeling 2 – Toekennen van onderwijsbevoegdheid aan Odisee voor het aanbieden van de opleiding “Bachelor in de toegepaste informatica” in het studiegebied Industriële wetenschappen en technologie in de vestigingsplaats Brussel-Hoofdstad

Afdeling 3 – Toevoegen 8 miljoen euro voor aanpassing puntengewichten hogescholen 2021

Afdeling 4 – Aanpassing puntengewichten hogescholen 2021

Afdeling 5 – Overslaan groepad universiteiten en hogescholen begrotingsjaar 2021

Afdeling 6 – Overslaan klik universiteiten begrotingsjaar 2021

Afdeling 7 – Cao V Hoger Onderwijs - herstel vakantiegeld hogescholen

Afdeling 8 – Cao V Hoger Onderwijs - actualisering bedragen

Afdeling 9 – Aanpassing berekening groepad graduaatsopleidingen

Afdeling 10 – Aanpassing berekeningswijze bedragen middelen voor de taken in het kader van het samenwerkingsverband

Bij deze afdelingen zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 11 – Decretale verankering van de verdeling van de middelen tussen de Hogere Kunstinstituten

Artikel 68

In het ontworpen artikel III.119, § 8, van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013 wordt in een verdeling van de betrokken toelage voorzien over de hogere instituten voor schone kunsten en de instellingen die excellente kunstopleidingen organiseren. De

criteria op grond waarvan die verdeling gebeurt, zullen uiteraard moeten kunnen worden verantwoord in het licht van het grondwettelijk gewaarborgde gelijkheidsbeginsel.

Afdeling 12 – Maatregelen werkingsmiddelen van de pedagogische begeleidingsdiensten

Bij deze afdeling zijn geen opmerkingen te maken.

Afdeling 13 – Uitbreiding rechtsgrond voor ad hoc subsidies in Hoofdstuk II – Infrastructuur van de Schoolpactwet

Artikel 71

1.1. In het ontworpen artikel 20*nonies*, eerste lid, van de wet van 29 mei 1959 ‘tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving’ wordt bepaald dat de betrokken subsidies, binnen de perken van de begrotingskredieten, worden toegekend “aan een inrichtende macht” met als doel het verrichten van investeringen in de realisatie en het gebruik van schoolinfrastructuur met inbegrip van alle investeringen die hiervoor faciliterend en ondersteunend kunnen zijn voor een aantal aangelegenheden die in het ontworpen lid worden opgesomd. In het tweede lid van dezelfde bepaling wordt het aan de Vlaamse Regering overgelaten om de nadere regels vast te stellen “voor het doel, de voorwaarden en de toekenning van de betrokken subsidies”.

De ontworpen bepaling heeft betrekking op de subsidiëring van het onderwijs. Hiermee rekening houdend werd aan de gemachtigde gevraagd op welke wijze deze bepaling zich verhoudt tot artikel 24, § 5, van de Grondwet, naar luid waarvan de inrichting, de erkenning of subsidiëring van het onderwijs door de gemeenschap wordt geregeld “door de wet of het decreet”. Volgens de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof¹² drukt deze bepaling immers de wil van de Grondwetgever uit om aan de bevoegde wetgever de zorg voor te behouden een regeling te treffen voor de essentiële aspecten of elementen van het onderwijs, wat de inrichting, erkenning of subsidiëring ervan betreft, doch verbiedt die bepaling niet dat onder bepaalde voorwaarden opdrachten aan andere overheden worden toevertrouwd. Die grondwettelijke bepaling vereist wel dat de door de decreetgever verleende delegaties alleen betrekking hebben op de tenuitvoerlegging van de door hem vastgestelde beginselen. De gemeenschapsregering of een andere overheid zou daarmee de onnauwkeurigheid van die beginselen niet kunnen opvangen of onvoldoende omstandige beleidskeuzes niet kunnen verfijnen.

De gemachtigde deelde in dat verband mee wat volgt:

“1. De regeling gaat niet om de basispijlars in schoolinfrastructuur zoals de reguliere (klassieke 60%/70% subsidiëring van de globale infrastructuurinvesteringen) of alternatieve subsidiëring (huursubsidie of DBFM-programma’s) die naar toepassing, impact en budgettaire consequenties van een heel andere orde en essentiëler zijn dan de

¹² Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie bijvoorbeeld GwH 15 maart 2011, nr. 40/2011, B.6.3, en GwH 12 juni 2012, nr. 72/2012, B.4.

maatregelen die hier bedoeld zijn. Het voorgestelde artikel doet ook op geen enkele wijze afbreuk aan de voornoemde basispijlers.

De voorgenomen nieuwe maatregelen zijn beperkter naar inhoudelijke toepassing, impact en budgettaire consequenties. Het artikel legt ook expliciet de link naar de faciliterende en ondersteunende aard.

De maatregelen hebben dus niet dezelfde fundamentele aard als de hierboven vermelde basispijlers en dragen eerder bij tot het omgaan met de uitdagingen en evoluties in schoolinfrastructuur waarbij de decreetgever de kans wil bieden om in zeer specifieke situaties extra te sensibiliseren en faciliteren rekening houdend met de opgesomde onderwerpen die als belangrijke beleidspunten worden beschouwd.

Hierbij worden dan effectief de essentiële elementen door de decreetgever opgesomd en afgebakend. Uit de formulering en opbouw zelf blijkt juist duidelijk dat er een limitatieve opsomming is vooropgesteld en bepaald. Het gaat dus niet om een algemene vage delegatie die de Vlaamse regering autonoom en arbitrair inhoudelijk zelf kan invullen. Hier wordt integendeel limitatief omschreven wat men voor ogen heeft.

Naar redelijkheidstoets komt het voor dat het aangewezen is dat omwille van de limitatieve omschrijving van de beoogde maatregelen, de ondergeschikte aard ervan t.a.v. de klassieke en de alternatieve subsidiëring en tot slot de budgettaire limitering, de decreetgever de verdere technische en procedurele uitwerking verder delegeert.

De technische en inhoudelijke criteria komen omwille van de technisch-specialistische aard van de onderscheiden maatregelen en omwille van het inhoudelijk evolutieve kader op vlak van bv. openstelling, multifunctionaliteit, klimaat- en energieaspecten, redelijkerwijs best aan bod in verdere uitvoeringsbesluiten.

De decreetgever bepaalt de essentiële elementen waarbij de Vlaamse Regering binnen dit omljnd kader de technische en operationele elementen uitwerkt waaronder ook de procedure om in aanmerking te komen voor de betrokken maatregelen.

Zo kan het zijn dat bepaalde maatregelen een tijdelijk karakter kunnen hebben juist om gedurende een bepaalde periode extra te sensibiliseren en een kentering teweeg te brengen die nu eerder tegengehouden wordt door koudwatervrees (bv. voor openstelling van schoolinfrastructuur, multifunctionaliteit, milieu- en klimaatinvesteringen, ESCO-projecten, ...).

2. Voor de duidelijkheid zal de budgettaire beperking van 10% zoals aangegeven in de Memorie van Toelichting, ook expliciet worden toegevoegd aan de decretale bepaling zelf opdat er hierover geen misverstand is en er dus een extra afbakening aan wordt toegevoegd (...)

1.2. Het is zeer de vraag of het ontworpen artikel 20*nonies* van de wet van 29 mei 1959 wel voldoende essentiële elementen bevat zoals de naleving van het uit artikel 24, § 5, van de Grondwet, voortvloeiende legaliteitsbeginsel impliceert.

Zo wordt in de ontworpen bepaling het doel van de subsidieregeling vastgelegd, zijnde het verrichten van investeringen in de realisatie en het gebruik van schoolinfrastructuur, maar die doelstelling wordt op een vrij algemene en daardoor ruim bemeten wijze omschreven. In het ontworpen artikel 20*nonies*, eerste lid, van de wet van 29 mei 1959 worden weliswaar een aantal aangelegenheden opgesomd waarvoor de beoogde investeringen faciliterend en ondersteunend kunnen werken, maar die aangelegenheden lijken - afgaande op de redactie van de ontworpen bepaling - niet limitatief te zijn opgevat ("met inbegrip van"). Volgens de

gemachtigde zou de betrokken opsomming van aangelegenheden nochtans wel limitatief zijn. De voorbeelden van investeringen die in de memorie van toelichting bij het voorontwerp worden gegeven en waarbij onder meer wordt gerefereerd aan bijkomende subsidies in de context van de coronacrisis, doen er hoe dan ook van blijken dat in de ontworpen bepaling een zeer ruim gamma van investeringen wordt beoogd en dat de Vlaamse Regering op dat punt bijgevolg over een betekenisvolle eigen invullingsruimte zal beschikken. Vraag is trouwens of uit het feit dat in de ontworpen bepaling wordt vermeld dat de subsidies zullen worden toegekend “binnen de perken van de begrotingskredieten” enige afbakening van de ruime bevoegdheden van de Vlaamse Regering valt af te leiden.¹³ Zal het bijvoorbeeld aan de Vlaamse Regering toekomen om erover te oordelen of de ontworpen subsidieregeling of onderdelen ervan al dan niet een tijdelijk of eenmalig karakter zullen hebben en kan zij in bijkomende voorwaarden voorzien voor het toekennen van de subsidies, laat staan in verdelingscriteria ten aanzien van de betrokken inrichtende machten?

Mede rekening houdend met wat voorafgaat, lijkt te moeten worden betwijfeld of het ontworpen artikel 20*nonies* van de wet van 29 mei 1959 effectief voldoende richtinggevende criteria voor de Vlaamse Regering bevat om de omvang van de subsidie en de aard van de projecten te bepalen, alsook de wijze waarop die subsidie over de verschillende projecten zal worden verdeeld. Aldus lijkt niet bij voorbaat te kunnen worden uitgesloten dat de Vlaamse Regering de onnauwkeurigheid van de decretale beginselen gaat opvangen of de onvoldoende omstandig gemaakte beleidskeuzes zal verfijnen. De conclusie is dan ook dat het ontworpen artikel 20*nonies* te ruim en onbepaald oogt in het licht van artikel 24, § 5, van de Grondwet. Derhalve dienen ofwel een aantal bijkomende elementen van het subsidiemechanisme door de decreetgever zelf te worden bepaald of moet deze de soorten investeringen die worden beoogd duidelijker op een limitatieve wijze omschrijven, ofwel dient de decretale machtiging aan de Vlaamse Regering met bepaalde richtinggevende criteria te worden aangevuld en zodoende op een meer adequate wijze te worden afgebakend.

2.1. Het subsidiemechanisme dat wordt geregeld in het ontworpen artikel 20*nonies* van de wet van 29 mei 1959 geldt, gelet op de plaats waar de bepaling wordt ingevoegd, enkel voor gesubsidieerde (vrije en officiële) schoolbesturen.

Uit artikel 24, § 4, van de Grondwet vloeit weliswaar voort dat de onderwijsinstellingen (en schoolbesturen) gelijk zijn voor de wet, maar dat de bevoegde wetgever hierbij “rekening [houdt] met objectieve verschillen, waaronder de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht, die een aangepaste behandeling verantwoorden”. Hoewel de gelijke behandeling van onderwijsinstellingen het beginsel is, sluit artikel 24, § 4, van de Grondwet, een verschil in behandeling niet uit, op voorwaarde dat dat gegrond is op “de eigen karakteristieken van iedere inrichtende macht”.¹⁴

¹³ De door de gemachtigde vooropgestelde toevoeging van een budgettaire beperking van tien procent in de ontworpen bepaling lijkt evenmin te kunnen neerkomen op een effectieve begrenzing van de ruime bevoegdheden van de Vlaamse Regering op dat vlak. Dergelijke grens is immers van toepassing op het totale subsidiebudget en bevat geen aanwijzing voor de hoegroetheid van een concreet subsidiebedrag per project of hoe de subsidies zullen worden verdeeld onder de schoolbesturen.

¹⁴ Zie o.m. GwH 17 juli 2014, nr. 109/2014, B.6.

In zijn rechtspraak heeft het Grondwettelijk Hof vastgesteld dat het eigendomsstelsel waaraan schoolgebouwen zijn onderworpen varieert naargelang van de inrichtende macht die er eigenaar van is, een eigen karakteristiek van de verschillende categorieën van inrichtende machten betreft, en dat een ‘objectief verschil’ oplevert dat een ‘aangepaste behandeling’ verantwoordt, niet alleen wat betreft de toekenning van investeringskredieten maar ook die van kredieten voor het eigenaarsonderhoud, die beide in immobiliënwaarde worden omgezet.¹⁵ De vraag is evenwel of deze eigen karakteristiek de verschillende behandeling te dezen kan verantwoorden. Of zoals het Grondwettelijk Hof het heeft verwoord: om ten aanzien van het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie een verschil in behandeling tussen de onderwijsinstellingen van de onderwijsnetten te verantwoorden, is het niet voldoende te wijzen op het bestaan van objectieve verschillen tussen die instellingen maar moet ook worden aangetoond dat, ten aanzien van de geregelde aangelegenheid, het aangevoerde onderscheid relevant is om een verschil in behandeling in redelijkheid te verantwoorden. Daarenboven kan het gelijkheidsbeginsel inzake onderwijs niet los worden gezien van de andere in artikel 24 van de Grondwet vervatte waarborgen, inzonderheid de vrijheid van onderwijs.¹⁶ Een en ander lijkt in te houden dat de regeling enkel aanvaardbaar is voor zover de bestaande financieringsregeling voor investeringen in het gemeenschapsonderwijs, in tegenstelling tot wat momenteel het geval is voor investeringen in het gesubsidieerd onderwijs, reeds toelaat om de doelstellingen van het voorontwerp te bereiken.

Gevraagd naar de reden waarom een dergelijke maatregel enkel voor het gesubsidieerd onderwijs wordt ingevoerd, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Deze decretale bepaling heeft tot slot inderdaad enkel betrekking op het gesubsidieerd onderwijs opdat juist dezelfde kansen zouden mogelijk zijn als die nu reeds voor het gemeenschapsonderwijs kunnen aan bod komen. Door het bijzonder decreet van het gemeenschapsonderwijs, de positie van het gemeenschapsonderwijs als tegelijk inrichtende macht alsook onderwijsnet en administratie, zijn er voor het gemeenschapsonderwijs meer mogelijkheden om de door de decreetgever toegewezen infrastructuurmiddelen in te zetten dan bij het gesubsidieerd onderwijs via de subsidies die worden toegekend door AGION. Om dus gelijkaardige initiatieven toe te kunnen laten gezien de evoluties en trends in schoolinfrastructuur, is de voorgenoemde bepaling opgesteld”.

De gemachtigde voegde hier nog aan toe dat vertegenwoordigers van het Gemeenschapsonderwijs het volgende verklaarden:

“[D]ergelijke decretale basis is voor het GO! niet nodig. Indien er beschikbare middelen zouden zijn, kan de Raad na het toevoegen van dergelijke middelen aan de reguliere middelen van het GO! intern (...) toewijzen”.

2.2. In de aangehaalde verklaringen wordt summier aangegeven waarom er geen specifieke maatregel nodig is voor het gemeenschapsonderwijs om de doelstellingen van de decreetgever te bereiken. Deze stellingname komt de Raad van State, afdeling Wetgeving, op het

¹⁵ GwH 2 april 1992, nr. 27/92, 5.B.2 en GwH 17 juli 2014, nr. 109/2014, B.8.

¹⁶ GwH 17 juli 2014, nr. 109/2014, B.6. In dezelfde zin, zie o.m. GwH 21 maart 1995, nr. 27/95, B.5; GwH 26 juli 2007, nr. 110/2007, B.13; GwH 11 juni 2008, nr. 90/2008, B.4 en B.5; GwH 10 november 2011, nr. 174/2011, B.7.

eerste gezicht niet als onredelijk voor. De stellers van het voorontwerp doen er evenwel goed aan om de ontworpen regeling op dat punt meer concreet te verantwoorden en om de memorie van toelichting daartoe met een dergelijke verantwoording aan te vullen.

Afdeling 14 – Eenmalige vaste benoeming op 1 juli 2021

Artikelen 72 tot 75

1. De regeling in de artikelen 72 tot 75 van het voorontwerp komt erop neer dat vaste benoemingen mogelijk zijn op een ander ogenblik dan gebruikelijk, onder soepeler voorwaarden en in betrekkingen die in beginsel niet vacant zouden worden verklaard. Min of meer gelijkaardige maatregelen werden in het verleden al genomen en hebben geleid tot de huidige artikelen 100*terdecies* van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en 84*undevicies* van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs. De regeling heeft tot gevolg dat de ambten waarin personeelsleden zijn vastbenoemd en die zich in een specifiek verlofstelsel bevinden, vacant worden verklaard. Aan de gemachtigde werd gevraagd welke de rechtstoestand is van de betrokken personeelsleden eenmaal deze terugkeren uit verlof. De gemachtigde verstrekte in dat verband de volgende toelichting:

“De positie van de oorspronkelijke titularis van de vacantverklarde betrekking is reeds geregeld in de decreten rechtspositie, nl. in artikel 77*decies* van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en artikel 51*decies* van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs.

Het vastbenoemde personeelslid dat een specifiek verlofstelsel geniet en van wie de betrekking deels of volledig vacant wordt verklaard, blijft vanaf het ogenblik van de vacantverklaring in de administratieve en geldelijke toestand die hij heeft op het ogenblik van de start van zijn verlofstelsel. Het personeelslid blijft dus ook na de vacantverklaring als vastbenoemd personeelslid aangesteld in het desbetreffende verlofstelsel op basis van de initiële instapvoorwaarden.

Keert het personeelslid na de vacantverklaring terug uit zijn verlofstelsel, dan kunnen zich twee situaties voordoen: het personeelslid komt terug in de loop van het schooljaar of het personeelslid komt terug bij de start van het schooljaar.

Komt het personeelslid vervroegd uit zijn verlofstelsel terug in de loop van het schooljaar dan moet de inrichtende macht nagaan of er in de onderwijsinstelling waar het personeelslid is aangesteld of, als dat niet kan, in een andere onderwijsinstelling, een vacante betrekking is die niet is toegewezen aan een ander personeelslid. Als er in de onderwijsinstelling een vacante betrekking beschikbaar is die binnen de draagwijdte van de vaste benoeming van het betrokken personeelslid past en die niet is toegewezen aan een ander personeelslid, dan wijst de inrichtende macht die vacante betrekking toe aan het personeelslid. Is er geen vacante betrekking voorhanden dan wordt het personeelslid voor de resterende duur van het schooljaar ter beschikking gesteld wegens ontstentenis van betrekking en zijn de gangbare verplichtingen betreffende reffectatie of wedertewerkstelling van toepassing. Het daaropvolgende schooljaar neemt het personeelslid op basis van zijn dienstanciënniteit dan weer zijn plaats in volgens de gangbare rangorde bij de verdeling van de betrekkingen.

Komt het personeelslid bij de start van het schooljaar terug, dan neemt hij op basis van zijn dienstanciënniteit zijn plaats in bij de verdeling van de betrekkingen bij de aanvang van het schooljaar.

Dit is ook zo opgenomen in de omzendbrief 13CC/VB/ml over vaste benoeming, meer bepaald in punt 2.1.3.2”.

Opdat de aldus ontworpen regeling in geval van terugkeer uit een verlofregeling zou kunnen worden gebillijkt, mogen de eruit voortvloeiende gevolgen voor geen van de daarbij betrokken partijen - en dus niet uitsluitend voor het uit verlof terugkerend personeelslid maar bijvoorbeeld ook voor het vervangend personeelslid – een onevenredig karakter hebben. In het licht hiervan verdient het aanbeveling dat de stellers van het voorontwerp in de memorie van toelichting zouden verduidelijken op welke wijze de ontworpen regeling steunt op een afweging van de belangen van alle personeelsleden die gevolgen ondergaan van een terugkeer zoals bedoeld in de ontworpen bepalingen, rekening houdend met de finaliteit van deze laatste. Indien daarenboven de positie van de oorspronkelijke titularis effectief deze is die door de gemachtigde in zijn toelichting wordt beschreven, zullen ook de artikelen 77*decies* van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en artikel 51*decies* van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs nog moeten worden aangepast.

2. Zoals door de gemachtigde werd bevestigd, dient in de inleidende zin van het ontworpen artikel 100*sexies decies*, § 1, eerste lid, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs (artikel 72 van het voorontwerp), de verwijzing naar “artikel 100*sexies decies*” te worden vervangen door een verwijzing naar “artikel 100*septies decies*”.

Hoofdstuk 7 – Financiën en Begroting

Afdeling 1 – Aanpassing aan de belastingverhoging wegens verzuim en tekortschatting inzake de erfbelasting

Artikel 76

Artikel 76 van het voorontwerp strekt tot de vervanging van het tweede lid van artikel 3.18.0.0.7 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Het betreft het geval dat niet alle goederen zijn aangegeven overeenkomstig de bepalingen van artikel 3.3.1.0.8 van de Codex. De daarin thans geregelde lineaire vermindering van de in het eerste lid van dat artikel bedoelde belastingverhoging – een belastingverhoging van 10% in plaats van 20% – wordt vervangen door een met het verstrijken van de tijd oplopende belastingverhoging (belastingverhoging gaande van 1% tot 10%, al naar het aantal maanden dat verstreken is). De bedoeling is de belastingplichtigen ertoe aan te zetten om zo spoedig mogelijk een verbeterde aangifte in te dienen.

Zoals de bepaling is geconcipieerd maakt ze echter onvoldoende duidelijk wat de precieze strekking ervan is. Door te bepalen dat “[d]e belastingverhoging (...) wordt *verminderd* conform de onderstaande tabel” en in de derde kolom van de tabel percentages gaande van 1 tot 10 te vermelden, kan de indruk ontstaan dat die cijfers de vermindering van de belastingverhoging weerspiegelen, terwijl uit de memorie van toelichting blijkt dat het eigenlijk de bedoeling is om de belastingverhoging met 20% te vervangen door een belastingverhoging met 1%, 2%, enzovoort (tot 10% indien de rechtzetting gebeurt binnen de tiende maand).

Dat zou echter duidelijk moeten zijn op basis van de tekst zelf van de ontworpen bepaling, zonder dat het nodig is de memorie van toelichting – en inzonderheid het erin opgenomen voorbeeld – te raadplegen. Ter wille van de rechtszekerheid dient de ontworpen bepaling zo te worden geherformuleerd dat eruit blijkt dat de cijfers in de derde kolom van de tabel het percentage van de belastingverhoging betreft, dat *in de plaats komt van de belastingverhoging met 20%* vermeld in het eerste lid van artikel 3.18.0.0.7 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit.

Artikel 77

Artikel 77 van het voorontwerp strekt tot de vervanging van het tweede lid van artikel 3.18.0.0.8 van de Vlaamse Codex Fiscaliteit. Het betreft het geval dat de aangegeven waarde van de aangegeven goederen te laag is. Ook hier gaat het over de vermindering – in dit geval een halvering – van de belastingverhoging. Als de aangegeven waarde van goederen in de aangifte van nalatenschap te laag is, is een belastingverhoging verschuldigd gaande van 5% tot 20%, al naar de grootte van de onderschatting van de waarde (artikel 3.18.0.0.8, eerste lid). Die verhoging wordt gehalveerd indien binnen de tien maanden uit eigen beweging alsnog “een hogere waarde” wordt aangegeven.

Aan de gemachtigde is gevraagd toelichting te geven aan de hand van het volgende voorbeeld. Een erfgenaam geeft voor een bepaald goed waarde 100 aan, terwijl het goed 159 waard is. Wat is het resultaat van de ontworpen bepaling als die erfgenaam binnen de tien maanden een hogere waarde aangeeft, namelijk 110, 145 of 159?

De gemachtigde antwoordde het volgende:

“Tekortschatting wordt bestraft met een belastingverhoging waarvan het tarief afhankelijk is van de omvang van de tekortschatting volgens de tabel van artikel 3.18.0.0.8 VCF.

De belastingverhoging wordt berekend op de aanvullende erfbelasting die wordt berekend ten gevolge van de tekortschatting.

Om de omvang van de tekortschatting percentsgewijze te bepalen, kan de volgende verhouding worden gebruikt:

$$\frac{\text{definitief vastgestelde waarde} - \text{aangegeven waarde}}{\text{aangegeven waarde}} \times 100$$

Onderstaande berekening houdt enkel rekening met de belastingverhoging die verschuldigd is op het spontaan aangegeven bedrag (waarbij er geen exacte verkoopwaarde, naar aanleiding van een verkoop of een tekortschatting door de schatters van de Vlaamse Belastingdienst, bekend is).

Hypothese 1: Een erfgenaam geeft initieel een waarde voor een goed aan van 100 en hij geeft uit eigen beweging binnen de 10 maanden een waarde van 110 aan.

De verhouding van het tekort in % ten opzichte van de aangegeven waarde bedraagt in dit geval 10%.

Onder de huidige regelgeving bedraagt de belastingverhoging 5%, onder de nieuwe regelgeving slechts 2,5%.

Hypothese 2: Een erfgenaam geeft initieel een waarde voor een goed aan van 100 en hij geeft uit eigen beweging binnen de 10 maanden een waarde van 145 aan.

De verhouding van het tekort in % ten opzichte van de aangegeven waarde bedraagt in dit geval 45%.

Onder de huidige regelgeving bedraagt de belastingverhoging 10%, onder de nieuwe regelgeving slechts 5%.

Hypothese 3: Een erfgenaam geeft initieel een waarde voor een goed aan van 100 en hij geeft uit eigen beweging binnen de 10 maanden een waarde van 159 aan.

De verhouding van het tekort in % ten opzichte van de aangegeven waarde bedraagt in dit geval 59%.

Onder de huidige regelgeving bedraagt de belastingverhoging in principe 15%, maar deze wordt verminderd tot 10%. Onder de nieuwe regelgeving bedraagt de belastingverhoging slechts 7,5%.

In de drie hypothesen worden de tarieven van de belastingverhoging dus verlaagd ingeval van een spontane aangifte binnen een termijn van 10 maanden. Dit geeft onderstaand resultaat.

Bij erfenis in rechte lijn	Huidige regelgeving	Nieuwe regelgeving
Hypothese 1	$10.000 \times 9\% = 900 \times 5\% = \mathbf{45}$	$900 \times 2,5\% = \mathbf{22,5}$
Hypothese 2	$45.000 \times 9\% = 4.050 \times 10\% = \mathbf{405}$	$4.050 \times 5\% = \mathbf{202,50}$
Hypothese 3	$59.000 \times 9\% = 5.310 \times 10\% = \mathbf{531}$	$5.310 \times 7,5\% = \mathbf{398,25}$

Zoals hoger aangegeven, kan de Vlaamse Belastingdienst de in de aangifte vermelde waardering controleren en desgevallend nog steeds een tekortschatting vaststellen.”

Afdeling 2 – Aanpassing aan de nalatigheids- en moratoriuminteressen

Artikelen 78 en 79

De artikelen 78 en 79 van het voorontwerp strekken ertoe de nalatigheids- en moratoriuminteressen te verlagen van 7% tot 4%. De gemachtigde verstrekke in dit verband de volgende toelichting:

“Het percentage van 4% werd gekozen om op die manier een evenwicht te vinden tussen enerzijds de conformiteit met de economische realiteit en anderzijds de doelstelling van de interest. Aan de eerste doelstelling wordt beantwoord doordat de interestvoet zakt met bijna 43% (van 7% naar 4%), waardoor de economische realiteit aanzienlijk meer wordt benaderd. De tweede doelstelling wordt behaald, doordat de interestvoet niet volledig zakt tot de actuele economische rentevoet, waardoor er toch nog steeds een incentive bestaat in hoofde van zowel de belastingplichtige als de Vlaamse Belastingdienst om aan de betalingsverplichtingen te voldoen.”

Afdeling 3 – Mildering van de gevolgen van de coronacrisis inzake de belastingvermindering voor de eigen woning

Vormvereisten

De ontworpen wijziging van het Wetboek van de Inkomstenbelastingen 1992 (hierna: WIB 92) die is opgenomen in artikel 80 van het voorontwerp, valt onder de toepassing van artikel 5/7 van de bijzondere wet van 16 januari 1989 ‘betreffende de financiering van de Gemeenschappen en de Gewesten’. Dat betekent dat het ontwerp, voor de neerlegging ervan in het parlement, moet worden meegedeeld aan de federale regering (voor advies over de technische uitvoerbaarheid), aan de andere gewestregeringen, en aan het Rekenhof (voor advies omtrent het respect van het principe van de uitsluiting van elke deloyale fiscale concurrentie).

De gemachtigde verstrekke in dit verband de volgende informatie:

“De formele adviesaanvragen en mededelingen zijn op basis van art. 5/7 van de bijzondere financieringswet slechts verplicht voor ontwerpen van decreet (niet voor voorontwerpen). De formele adviesaanvraag inzake technische uitvoerbaarheid en mededelingen aan de andere gewesten zullen deze week al worden verzonden. De adviesaanvraag bij het Rekenhof zal pas na de definitieve goedkeuring worden verzonden.”

Artikel 80

Dit artikel strekt ertoe om artikel 145^{46/1} van het WIB 92, ingevoegd bij artikel 38 van het programmadecreet van 20 december 2019 ‘bij de begroting 2020’, te wijzigen. Dat artikel is in het WIB 92 ingevoegd om te verhinderen dat de op 31 december 2019 van toepassing zijnde looptijd van belastingverminderingen voor de eigen woning door handelingen gesteld vanaf 1 januari 2020 zou kunnen worden verlengd. Het ontworpen nieuwe derde lid van artikel 145^{46/1} voert hierop een uitzondering in voor betalingsuitstel dat aan de belastingplichtige op zijn verzoek is toegestaan omwille van een door de Vlaamse Regering vastgestelde civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals de coronacrisis.¹⁷

Luidens artikel 102 van het voorontwerp zal artikel 80 op 1 januari 2021 in werking treden (eerste lid) en is het “van toepassing op de belastbare tijdperken die aanvangen na 31 december 2019” (derde lid).

De gemachtigde verstrekke in dit verband de volgende toelichting:

“In het derde lid [van artikel 102 van het voorontwerp] wordt louter het toepassingsgebied in de tijd verduidelijkt door de link te leggen met belastbare tijdperken die aanvangen na 31 december 2020. Deze verduidelijking werd (analoog aan uitdoving van de woonbonus – in programmadecreet BO 2020) ingevoegd na informeel overleg met de FOD Financiën en beoogt het vermijden van een verschil in behandeling van situaties

¹⁷ Besluit van de Vlaamse Regering van 20 maart 2020 ‘houdende vaststelling van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid, zoals vermeld in het decreet van 20 maart 2020 over maatregelen in geval van een civiele noodsituatie met betrekking tot de volksgezondheid’.

die vallen onder het reguliere aanslagjaar (bv. aanslagjaar 2021, inkomstenjaar 2020) ten aanzien van situaties die onder een aanslagjaar speciaal vallen.”

Aan de gemachtigde is gevraagd of de regeling van de inwerkingtreding van deze bepaling geen negatieve gevolgen zal hebben voor een belastingplichtige die in 2020 een zogenaamde “aangifte speciaal” heeft ingediend en waarvoor reeds een aanslag is gevestigd.

Het antwoord van de gemachtigde luidde:

“De FOD Financiën voert de dienst van de personenbelasting zodat alleen de federale overheid de bevoegdheid heeft de voorgenomen regeling concreet toe te passen voor aanslagjaar speciaal 2020. De inwerkingtredingsbepaling is op dit ogenblik louter gericht op inwerkingtreding op 1 januari 2021, waarmee de situatie van een regulier inkomsten- en aanslagjaar wordt afgedekt. Indien de Raad van State van oordeel zou zijn dat er dan een ongelijkheid bestaat als de voorgenomen bepaling niet zou worden toegepast op de (weinig voorkomende) situatie waarbij in 2020 al een aanslag speciaal werd gevestigd, dan kan desgevallend een afwijkende inwerkingtreding overwogen worden zijnde een inwerkingtreding met ingang van 1 januari 2020 om zo aan de gevallen tegemoet te komen waarin er een aangifte speciaal werd ingediend en reeds een aanslag in 2020 is gevestigd.”

De afdeling Wetgeving ziet niet in waarom de ontworpen regeling niet eveneens van toepassing zou moeten zijn voor belastingplichtigen die in 2020 een “aangifte speciaal” hebben ingediend. De inwerkingtreding zal derhalve moeten worden aangepast (inwerkingtreding op 1 januari 2020 in plaats van op 1 januari 2021).

Afdeling 4 – Overgang naar WLTP in de verkeersbelasting (WLTP: Worldwide harmonized Light vehicles Test Procedure)

Bevoegdheid

De artikelen van deze afdeling bevatten wijzigingen inzake de verkeersbelasting (artikelen 81 en 82) en de belasting op de inverkeerstelling (artikelen 83 tot 88).

In de ontworpen bepalingen die zijn opgenomen in artikel 81 van het voorontwerp wordt bevestigd dat ze niet gelden voor bepaalde leasingvoertuigen (zie het ontworpen artikel 2.2.4.0.1, §§ 2/2, tweede lid, en 3/3, tweede lid, van de Vlaamse Codex Fiscaliteit).

De ongelijke behandeling die daaruit voortvloeit, gaat terug op een bevoegdheidsrechtelijk onderscheid dat volgt uit artikel 4, § 3, van de bijzondere wet van 16 januari 1989. Zoals de andere gewesten is ook het Vlaamse Gewest immers bevoegd om de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de vrijstellingen van de verkeersbelasting op de autovoertuigen te wijzigen. Als de belastingplichtige van deze belasting echter een vennootschap, een autonoom overheidsbedrijf of een vereniging zonder winstoogmerk met leasingactiviteiten is, is de uitoefening van deze bevoegdheden afhankelijk van een voorafgaandelijk tussen de drie gewesten te sluiten samenwerkingsakkoord. Dat betekent dat, wat die laatste categorie van belastingplichtigen betreft, het Vlaamse Gewest afhankelijk is van het akkoord van de twee andere gewesten.

Het voormelde verschil in behandeling door het Vlaamse Gewest kan derhalve worden verantwoord door het gegeven dat de andere gewesten niet akkoord gaan met een hervorming in de aangegeven zin. Dat belet evenwel niet dat het Vlaamse Gewest er alles moet aan doen om tot een samenwerkingsakkoord te komen waarbij discriminaties zoveel mogelijk worden voorkomen of toch beperkt. Gelet op de artikelen 10 en 11 van de Grondwet heeft het Vlaamse Gewest derhalve de plicht om ter zake initiatieven te nemen, voor zover dat al niet zou zijn gebeurd.

Op de vraag of concrete stappen zijn gezet om te pogen de ontworpen regels ook van toepassing maken op de vennootschappen, autonome overheidsbedrijven en verenigingen zonder winstoogmerk met leasingactiviteiten door te proberen daarover een vergelijk met de andere gewesten te vinden en daaromtrent een samenwerkingsakkoord te sluiten, antwoordde de gemachtigde het volgende:

“De artikelen zijn niet van toepassing op leasingvoertuigen, aangezien een intergewestelijk samenwerkingsakkoord vereist is om de wetgeving inzake de jaarlijkse verkeersbelasting en de belasting op de inverkeerstelling (BIV) voor leasingvoertuigen te kunnen aanpassen. De regelgeving kan dus enkel van toepassing zijn op niet-leasingvoertuigen. De Raad van State heeft in het verleden reeds aangegeven dat de verschillende behandeling door het Vlaamse Gewest van leasingwagens (ongewijzigde regelgeving) en niet-leasingwagens (vergroening) kon worden verantwoord door het gegeven dat de andere gewesten niet akkoord gaan met een hervorming in de aangegeven zin. Tot nu toe werd nog geen succes geboekt om tot een dergelijk samenwerkingsakkoord te komen.”

Het verdient aanbeveling om in de memorie van toelichting hierover meer verduidelijking te geven, meer bepaald door aan te geven welke concrete stappen zijn gezet om tot een ruimere toepassing van de ontworpen regeling te kunnen komen.

Artikelen 82, 87 en 88

De specifieke belastingvoordelen voor bepaalde voertuigen waarvan de motor op aardgas wordt aangedreven en voor bepaalde plug-in hybride voertuigen, worden opgeheven. Deze belastingvrijstellingen (artikelen 82, 2°, en 88, 2°) en deze belastingvermindering (artikel 87, 2°) blijven evenwel behouden voor voertuigen die na 31 december 2020 worden ingeschreven, mits een aantal voorwaarden vervuld zijn. Een van die voorwaarden is dat de bestelling voor 1 oktober 2020 moet zijn geplaatst.

Voor voertuigen die voor 1 januari 2021 worden ingeschreven en voor voertuigen die na 31 december 2020 worden ingeschreven maar voor 1 oktober 2020 zijn besteld, verandert er dus niets.

Voor voertuigen die vanaf 1 oktober 2020 zijn besteld, hangt het er dus vanaf of ze nog in 2020 ingeschreven kunnen worden of de vrijstelling of de vermindering nog kan worden genoten. Dat zal in grote mate afhangen van de leveringstermijn van het voertuig.

De gemachtigde verantwoordt de keuze voor de scharnierdatum van 1 oktober 2020 als volgt:

“De periode van drie maanden voor 1 januari 2021 wordt als een redelijke overgangstermijn geacht voor een belastingplichtige die nog een voertuig koopt met de idee dat hij nog onder de tijdelijke vrijstelling valt. Door de corona-crisis kan de wachttijd voor een nieuw voertuig namelijk oplopen. In een gelijkaardige overgangsregeling voor de vergroende tarieven vanaf 1 januari 2016 (Artikel 2.2.4.0.9. VCF), werd er een termijn van twee maanden voorzien. Omwille van de corona-situatie is het dus redelijk om deze termijn met één maand te verlengen.”

Wie nu nog een dergelijk voertuig aankoopt zal allicht via de pers op de hoogte zijn van de aangekondigde nieuwe regels en zo kunnen inschatten, bijvoorbeeld op basis van een contractueel bepaalde leveringstermijn, of hij het gewenste voordeel al of niet nog zal kunnen genieten. Het is echter de vraag of wie het voertuig heeft aangekocht in het begin van oktober, die inschatting heeft kunnen maken.

Op basis van de gegevens waarover de afdeling Wetgeving beschikt, kan echter niet worden beoordeeld of de keuze van deze scharnierdatum al dan niet een ongelijke behandeling inhoudt. In dit verband beperkt de Raad van State zich dan ook tot het in herinnering brengen van de rechtspraak ter zake van het Grondwettelijk Hof:

“Indien de decreetgever een beleidswijziging noodzakelijk acht, vermog hij te oordelen dat zij met onmiddellijke ingang moet worden doorgevoerd en is hij in beginsel niet ertoe gehouden in een overgangsregeling te voorzien. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet zijn slechts geschonden indien de overgangsregeling of de ontstentenis daarvan tot een verschil in behandeling leidt waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan. Dat laatste is het geval wanneer de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtsonderhorigen worden miskend zonder dat een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is die het ontbreken van een te hunnen voordele ingestelde overgangsregeling kan verantwoorden.

Dat geldt des te meer in fiscale aangelegenheden, waar de decreetgever beschikt over een ruime beoordelingsmarge, ook wanneer hij beslist het bedrag van een belasting te verhogen en beoordeelt of die verhoging het instellen van een overgangsregeling vereist.”¹⁸

Hoofdstuk 8 – Economie, Wetenschap en Innovatie

Artikel 97

In het ontworpen artikel 63/14/5 van het decreet van 30 april 2009 ‘betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid’ wordt bepaald dat de Vlaamse Regering en een consortium van instellingen uit Hoger Onderwijs voor de organisatie van het Kenniscentrum Data & Maatschappij een vijfjaarlijkse convenant sluiten waarin minstens een aantal elementen moeten worden opgenomen die in die bepaling worden opgesomd. Voor zoveel als nodig kan erop worden gewezen dat dergelijk convenant de strategische doelstellingen en de organieke regels zal dienen te eerbiedigen zoals die zijn uitgetekend door de decreetgever

¹⁸ GwH 12 juni 2014, nr. 91/2014, B.15.1.

en de Vlaamse Regering en dat, binnen dat regelgevende kader, daaraan slechts een veeleer technische uitwerking zal kunnen worden gegeven.

Hoofdstuk 9 – Inwerkingtreding

Bij dit hoofdstuk zijn geen andere opmerkingen te maken dan die welke zijn gemaakt bij de bespreking van de artikelen 80, 82, 87 en 88 van het voorontwerp.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Wim GEURTS

Marnix VAN DAMME

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT